

LOIOLA'KO IÑIGO'REN LORATXOAK

JERUSALEN'ERA ERROMES

Iñigo Loiolakoa Iruñean zauritu eta biotz-barritu zanean, lenengo Arantzazu'ra joan zan, gero Katalunya'ko Montserrat era, eta andik Bartzelona'tik zear Jerusalem'era, Jesus bizi izan zan Lur Santuak ikustatzera.

Erromesaldi onetako gora-berak Iñigo'k berak edes-tuten ditu bere "autobiografian".

«Eta Bartzelona'n nengoala Jerusalem'era joateko garaia etorri zan. Nik lagun barik joan gura neban, Jaungoikoa bakarrik lagun gura nebalako. Itulieraz berba egiten ez nekielako lagun bat artzeko esaten eusten nire adiskideak, baiña nik beti ezetz erantzuten neutsen, iru birtute euki gura nebazalako: maitasuna, sinismena eta itxaropena, eta lagun bat eroango baneu aren laguntzan itxarongo nebala, eta jausiko banintz arek lagunduko eustala jagiten, eta olan neure itxaropen guztia arengan jarriko nebala, eta gero aren adiskide egingo... Eta nik neure itxaropen osoa Jaungoikoagan bakarrik ipiñi gura nebala. Eta au nik neure barruan sentitzen neban ez esaten neban.

Eta asmo onegaz Jerusalem'era eroango ninduen ontzian ez neban gura ez lagunik ezta janaririk sartu. Baiña ontzia artzeko tratuan asi nintzanean, dirurik ez neukan ezkerro, ontziko nagusiarengandik utsean —gratis— joatea lortu neban, baiña dana-dala bidean jateko "bizkotxo" janaria ekarri bearko neban. Bestela ez nindun ontzian artuko.

Baiña biderako bear zan "bizkotxo" eskuratzeko eskean asi nintzanean neure barruan kezka andiak sortu jatazan, pentsatuz: au da zuk, Iñigo, Jaungoikoagan zenduan itxaropen osoa? Eta kezka onek neke andia emoten eustan. Azkenean zer egin ez nekiala neure barrua autorleari zabaltzea izango zala onena erabagi neban, eta autorleak zera erabagi eban: ontzian jateko bear neban "bizkotxo" eskuratzeko, eta neugaz eroatea, obe zala.

IÑIGO LIMOSNA ESKE

Eta Jerusalem'era joateko andra bateri limosna eskatzera joan nintzanean, onek nora joan gura neban itan-

du eustan. Nik Jerusalem'era joan gura nebala ez neutsan esan gura, eta erdi egia bakarrik esan neutsan: Erroma'ra joan gura nebala. Eta andreak orduan: Erroma'ra joan gura dozu? Nik ez dakit ba ara doazanak zelan etorten diran! Berba oneikaz andreak esan gura eustan, espirituko gauzetan Erroma'n gitxi aurreratuko nebala.»

Beste jazokizun au ez deusku Iñigo berak edesten, baiña Bartzelona'n orduan bizi zan batek esaten deusku, onetako au:

Iñigo beste emakume bateri limosna eske joan jakonean, onek asarratuta esan eutsan: ganorabako alpe-rren antzera ara-onaka ibili barik, obe egingo zeunke zeure etxera itzuliko baziña. Iñigo'k apal apalik erantzun eutsan: egia diñozu, andrea, pekatari lotsabako bat besterik ez naz... Onelako erantzunaz arriturik, emakumea damutu zan, eta limosna luzea emon eutsan.

Baiña Iñigo'k berak esandakoaz jarraitu daigun.

"Bartzelona'n ogei egun edo geitxoago egin ondoren itsasoratu nintzan. Ontzian sartu aurretik nere sakelean bost edo sei txanpon zuri aurkitu nebazan, eta an ondartzan jesarleku batean gaiñean itxi nebazan."

BARTZELONA7IK ITALIATA

"Itsasoan aizeak txopa aldetik gogor joten ebanez gero, bost egun barru Italia'ko Gaeta kairaiño eldu giñan. Ontzian bildurak jota egozan guztiak ekaitza gogorra zalako..."

Ontzitik urten eta bereala Erroma aldera abiatu nintzan. Bidean ama bat bere alabarekin alkartu jatan. Alaba mutil jantzita etorren. Baita mutil gazte bat be batu jakun. Laurok esketik bizi giñan.

Basetxe batera eldu giñanean su andi bat ikusi genduan eta su inguruan soldadu talde andi bat berotzen. Soldaduak jaten emon euskuen, baita ardua be geitxoegi, ea mozkortzen giñan edo... Gero lotarako banandu egin ginduezan: ama-alabak goiko gela batean, eta ni mutillarekin beko aterpe batean... Gauerdi aldera an goian garrazi eta negar garratzak entzun nebazan. Jagi nintzan zer ete zan jakitera, eta ama-alabak an bean

aurkitu nebazan negar batean bortxatu egin gura ebezalata. Ni asarre bizian deadarka asi nintzan, esanez: au be sufritu bearko ete dogu!!! Eta alakoak. Nire deadarrak entzunda soldaduak ikaratu ziran eta ez zan inor niri kalterik egiten ausartu. Gero irurok gauerdian etxe aretatik alde egin genduan Erroma'ko bidea artuta. Ordurako beste gaztea alde eginda egoan".

ERROMA'RA

Italia'ko lurraldetan kolera izurriteak eriotza asko egiten zituan, eta gaitzaren kutsapen bildurrez errietako ateak atzerritarrentzat itxita egozan. Orregatik Iñigo'k diño:

"Urrengo erri zen Fondi'ra eldu giñanean itxita aurkitu genduan, eta ezin sarturik gaua euritan busti-busti eginda ango elizpe batean igaro genduan. Goizean ez euskuen aterik zabaldu gura izan, eta ez genduan limosnarik aurkitzen. Ama-alabak oinez Erroma'rantz abiatu ziran, baiña, nik ain makal aurkitzen neban nire burua, aurrerago ezin eginik, antxe bertan geratu nintzan...

Egun aretan, zorionez, jende andia asko urten zan erritik Beatriz Kondesa Andreari ongi etorria egiteko. Eta ni biderdian, besterik eziñean, jarri nintzan, arren eta arren, laguntza eskatuz, izurriak jota ez, baiña gosearen makaltasunez geixó nengoela adieraziz. Errian sartzeko baimena bakarrik eskatzen neutsan limosna eskatuz indarrak barritzeko. Andra arek errez itxi eustan; eta errian eskatzen asi nintzanean txanpon asko eskuratu nebazan, eta onela indarrak barritu ondoren bideari jarritu neutsan, eta Erroma'ra Erramu Igandean eldu nintzan"...

IÑIGO ERROMA'N

Erroma'n emon ebazan Iñigo'k 1,523 urteko Aste Santu eta Pazko Jaiak, limosnaz biziz eta ango eleize-tan otoitz eginez.

Bien bitartean Lur Santuetara joateko baimena lortu eban. Norbaitek lagundu eutsan latinez txartela idazten. Baimen-txartel ori oraintsu aurkitua izan da Baticano'ko artxibategian eta an Iñigo'k "Enecus de Loyola" izenpetzen dau. Euskeraz Loiola'ko Eneko.

Jerusalen'era joateko gogoia zeukala jakinda, ara joateko pentsamentua kendu gura eutsoen, eta bere lagu-

nak bein eta barriz esaten eutsoen: diru barik ezin izango ebalu ontzian lekurik aurkitu, baiña Iñigo'k berak autortzen deusku: "Ni barruan ziur aurkitzen nintzan zelan edo alan zalantza barik Jerusalem'era joateko bideren bat eukiko nebala".

Eta VI.garren Adriano Aita Santuaren bedeinkapena artu ondoren, "Pazko igandetik zortzi egunera edo Benezia'ko bidea artu neban, andik Jerusalem'era joateko".

BENEZIA'RA BIDEAN

"Benezia'tik Jerusalem'era joateko norbaitek sei edo zazpi dukat emon eustazan eta nik artu, bestela igaroko ez ete nintzan bildurrez.

Baiña Erroma'tik urten eta andik bi egunera pentsatzen asi nintzan, Jaungoikoagan itxaron ez nebalako egin nebala ori; eta diru areik artu nebazalako damu andia izan neban, eta bazterren batean diruak iztea izango zala onena pentsatzen asi nintzan. Azkenean beartsuei banatzea erabagi eta ala egin neban. Benezia-ra eldu nintzanean txanpon txiki batzuk bakarrik gelditzen jatazan, eta gau aretan jan eta lo egiteko eralgi nebazan.

Bide onetan kolera izurritearen bildurrez errietako ateak atzerritarrentzat itxita egozalako arkupetan egiten neban lo. Eta goiz batean lotatik jagitean ango gizon batek ain kolore txarreko ikusi ninduen, izurriaz kutsaturiko baten bat nintzalakoan bildurrez ikaraturik iges egin eban.

Olan bidez bide Chioggia'ra eldu nintzan eta bidean alkartu jatazan lagun batzuegandik jakin neban ez eustela Benezia'n sartzan itxiko, osasun-txartelik ez ba'neukan. Eta lagunak Padua'ra joatea erabagi eben, an osasun-txartela eskuratzeko. Ni eurekaz batera abiatu nintzan, baina ni makal nengoan eta eurak bizkorre-gi joiazan nik jarraiteko, eta illuntzean zelai zabal batean bakarrik itxi ninduen.

Zelai aretan nengoela Kristo agertu jatan, lenago Manresa'h agertu jatan lez, eta onek indar andia emon eustan, eta pozaldi onegaz urrengo goizean Padua'ko atetara eldu nintzan, eta atazainak ezer itandu barik sartzan itxi eusten. Nire bide lagunak ori jakin ebenean arrituta gelditu ziran. Eta bardin jazo jatan urteeran be".

SANTUAK

IÑIGO BENEZIA'N

"Benezia'ra eldu nintzanean atezainak ontzira etorri ziran an gengoan guztien txartelak aztertzeko, eta neuri bakarrik itxi eusten bakean.

Benezia'n esketik bizi nintzan eta San Markos enparantzan egiten neban lo. Eta Jerusalem'era joateko bearzana eskuratzeko ez neban bein be ezer egin, neure ariman ziur nengoelako Jaungoikoak Jerusalem'era joateko bideren bat enongo eustala.

Egun batean Espaiña ko gizon aberats bategaz aurkitu nintzan, eta an zer egiten neban eta nora joan gura neban itandu eustan, eta nire asmoa jakinda bere etxera bazkaltzera eroan nindun, eta gero beragaz euki nindun egun batzuetan urteera atondu arte.

Nik Manresa'tik oitura artuta neukan, bazkal denboran maian berbarik ez egitea. Inok itandu ba'eustan labur-labur erantzun, besterik ez. Maian esaten zana entzuten egoten nintzan, eta gauza batzuk buruan artzen nebazan, gero areitatik aria artuta Jaungoikoari buruz berba egiteko. Eta ori bazkal ondoan egiten neban.

Gizon zintzo a eta bere etxeakoak nigaz zaletu ziran, eta euren etxean euki gura ninduen, eta orretan alegindu ziran. Etxeko Jaun orrek berak eroan nindun Benezia ko Dux Jaunaren aurrera, eta onek niri entzun ondoren Txipre'ra joian gobernariaren ontzian tokia emoteko agindu eban".

BENEZIA'TIK TXIPRE'RA

"Urte onetan erromes —peregrino— asko etorri zen Benezia'ra Jerusalem'era joateko asmotan, baina Soli-

man turkoak Rodas ugartearen artu ebala jakinik geienak euren lurraldetara itzuli ziran".

Amairu erromes bakarrik joiazan aurretik urten zan erromes-ontzian, eta zortzi edo bederatzik gelditzen ziran gobernariaren ontzirako. Baiña itsasorakoan Inigo' i sukargatx beroa etorri jakon, eta erak esango deusku zer jaso jakon. "Ontzian sartzeko eguna etorri zanean purga bat artu neban eta nire lagunak osagillari itandu eutsoen ea Jerusalem'era joateko ontziratu nintzekan, eta osagilleak baietz erantzun eutsoen, Jerusalem'en lurperatua izatea gura ba'neban. Baiña ni ontziratu nintzan, eta ainbeste goitika-botaka egin ondoren, urdailla ustuta erabat osatzen asi nintzan".

Txipre'ra bidean, aizaren faltaz, beladun ontziak illabete luzea emon eban, eta ontzian zer gertatu jakon Inigo'k berak edestuko deusku.

"Ontziko mariñelak danon begien aurrean zikinkeri eta gordinkeri asko egiten ebezan, eta nik gogor artzen nebazan. Nigaz batera joiazan espainiarrak olakorik ez egiteko esaten eusten, ontziko mariñelak ni ugarteren batean izteko asmotan ebilzela-ta.

Baiña, Jaungoikoak ala gura eban-eta, Txipre'ra laster eldu giñan. Kaiaren ontzia itxi ondoren andik 18 kilometrotara egoan beste aldeko kaira oiñez joan giñan. Salinas zeukan izena, eta an be lengo ontzian lez ez neban neure burua zaintzeko Jaungoikoaren itzaropena besterik artu.

Aldi guzti onetan Jauna sarritan agertzen jatan. Gauza borobil eta andi baten antzera, urrezkoa balitz lez, ikusten neban, eta onek poz andia emoten eustan".

GOIKOETXEA IÑAKI, S. J.

